

Naturekspeditionen

Mere energi og godt humør

Efteråret er farvernes fest

Det er blevet køligere, hvilket træerne allerede for længst har registreret. Kulden er et tegn til træerne om, at nu er det tid til at klargøre sig til vinteren.

Første synlige tegn på træernes klargøring er, at bladenes grønne farve forsvinder og erstattes af gule, røde og brune farver.

Træernes blade skrifter farve, fordi træerne trækker den værdifulde grønne farve, som kaldes klorofyl, tilbage i kvistene. Når det sker, ses den gule farve, som er xantofyl, og den orange farve kaldet karotener, da de nu ikke overdøves af det grønne klorofyl.

Plantefarve

Du kan selv trække farven ud af bladene ved at knuse bladene og hælde sprit over.

Stik en strimmel fra en kaffepose ned i væsken, og efter 10 minutter kan du se farven på strimlen.

Hælder du efterfølgende spritten fra de knuste blade, og tørrer bladene, kan de bruges til en collage.

Skovens skraldemænd

I jorden lever en masse forskellige organismer, som man kalder for nedbrydere. Det er bl.a. regnorme, bænkebidere, tusindben og snegle. Disse dyr hjælper med at få ryddet op efter en kraftig efterårsstorm, hvor bladene falder af træerne.

Dyrene tager kun blade, som er grønne, gule og røde, for i dem er der stadig plantemateriale, som kan spises. Alle de brune blade er der ikke længere spiseligt materiale i, og derfor bliver de liggende i skovbunden.

Blade med galler

Jern-gallus-blæk er fremstillet af de runde galler, der sidder på egetræets blade. Det er galhvepsen, der, når den lægger sine æg på bladet, sprøjter homonvæske ind i bladet. Væsken få gallen til at vokse rundt om ægget.

Du kan fremstille gallusblæk med galler og jernvitriol. Tag et par fine runde egegaller, og pres saften ud af dem ned i en skål, hvor der er jernvitriol. Når dråberne rammer saltet, bliver det sort som blæk.

Aktiviteter med blade

Du kan finde inspiration til aktiviteter med blade på www.naturekspeditionen.dk

Leg og læring

Lær bladene på træerne at kende. Tegn 9 felter, hvori der lægges 9 forskellige blade. Det hold, der først finder de rigtige blade til de 9 felter på træerne, har vundet.

Find informationer og aktiviteter i naturen her

www.naturekspeditionen.dk

VESTHIMMERLANDS
KOMMUNE

- lyst til at gøre en forskel